

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงาน
ตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียน
เฉพาะความพิการสังกัดกลุ่ม 1

The Correlation of Leadership and The Workness of Occupation Education Project
for Special Education Schools in Group 1

พิเชษฐ ศรีอนันต์¹, พีรพงศ์ ทิพนาค²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 2) ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 106 คน โดยใช้ตารางสุ่มของ Kerjcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดกลุ่ม 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดกลุ่ม 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ABSTRACT

The purpose of the study was 1) to study the Leadership of Special Education Schools administrators in Group 1. 2) to study the Select Effectiveness of Occupation Education Project in Special Education Schools. 3) The Correlation of Leadership and Select Effectiveness of Occupation Education Project of Special Education Schools. The population in the study were 104 teacher in 12 Special Education Schools administrators in Group 1. The instrument was a questionnaire. The data were analyzed by using SPSS program. The statistics were used namely; percentage, mean, standard deviation and Prarson Correlation (r).

The results of the study were the following. 1) The level of the Leadership of Special Education Schools administrators in the study were overall rated as high in the purpose of the project. 2) The level of the Select Effectiveness of Occupation Education Project in Special Education Schools in the study were overall rated as high in the movement of the project. 3) The Correlation of Leadership and Select Effectiveness of Occupation Education Project of Special Education Schools were overall rated as high.

Keyword: The Occupation Education Project of Special Education School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีวินัย สร้างลักษณะนิสัย ทักษะคิด รู้จักคิดลงมือปฏิบัติ รู้จักการแก้ปัญหา สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเป็นกระบวนการเสริมสร้างค่านิยม ในการรู้จักทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ ประกอบอาชีพสุจริต โดยเน้นอาชีพอิสระ ให้รู้จักคิดสร้างงานมากกว่าใฝ่ใจในอาชีพรับจ้าง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้คุณธรรม ด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำงานร่วมกันของนักเรียน จนเกิดคุณลักษณะความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างมีส่วนร่วม ความมีวินัย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ขึ้นใน

ตนเอง มิใช่เกิดจากการพร่ำสอนของบิดามารดา และครูเพียงฝ่ายเดียว จากการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่ผ่านมา พบว่าโรงเรียนเฉพาะความพิการ โดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องของจำนวนครูไม่เพียงพอแก่นักเรียน บุคลากรขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำหลักสูตร ครูและบุคลากรที่มีความชำนาญด้านทักษะอาชีพมีน้อย ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตร หลักสูตรไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักเรียนไม่มีทักษะพื้นฐานด้านการทำอาชีพ หลักสูตรด้านอาชีพมีน้อย

นักเรียนไม่มีพื้นฐานทักษะการทำงานที่ดี นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง งบประมาณในการบริหารจัดการ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทุม (2542) ได้ศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนอาชีวะในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบคือ การเลือกสื่อการสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่นเดียวกับงานวิจัย ของอัญชลี จันทรมณี (2545) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนอาชีวะในเรือนจำกลางนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรอาชีวะบางรายอาชีวะไม่มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาในหลักสูตรกว้าง หลักสูตรบางสาขาอาชีวะใช้ระยะเวลาเปิดสอนน้อยเกินไป ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ต่ำ ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านอาชีวะ ผู้เรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า สื่อวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาซื้อสื่อ งบประมาณมีจำกัด และด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า มีผู้ไม่รู้หนังสือทำให้การทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมมีปัญหาบางสาขาอาชีวะไม่ได้ทดสอบความรู้

นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า

นักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการที่ออกกลางคันมี 3 ประเภทความพิการตามลำดับ ดังนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ร้อยละ 4.19 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 2.83 และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ร้อยละ 1.83 ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียน เช่น มีสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยเรื้อรัง มีอุปสรรคในการเดินทาง ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองบางส่วนยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่า การประกอบอาชีพของนักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ร้อยละ 11.47 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ร้อยละ 11.11 และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 7.21 สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพไม่ได้ประกอบอาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพที่เข้าเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษมักเป็นนักเรียนที่พิการมาแต่กำเนิดเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงยังไม่สามารถประกอบอาชีพได้ แตกต่างจากผู้พิการที่เกิดจากอุบัติเหตุซึ่งประกอบอาชีพอยู่ก่อนแล้ว จึงมักเข้าสู่การประกอบอาชีพมากขึ้น ประกอบกับสังคมที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้พิการเข้าประกอบอาชีพมากนัก จึงมีผู้พิการทุกประเภทเข้าสู่การประกอบอาชีพจำนวนน้อย และ นักเรียนที่จบหลักสูตรในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ศึกษาต่อ

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ร้อยละ 44.49 และบกพร่องทางการเห็น ร้อยละ 40.00 สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและทางร่างกายหรือสุขภาพไม่ได้ศึกษาต่อ ทั้งนี้เพราะว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่มีความพร้อมพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูงได้เนื่องจากมีอุปสรรคของการใช้สมองในการเรียนและจากผลการประเมินยังพบอีกว่า หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาเป็นหลักสูตรของนักเรียนปกติทั่วไปซึ่งไม่สอดคล้องกับระดับและประเภทความพิการของนักเรียนครูยังขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่นักเรียนพิการแต่ละประเภท (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2552)

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายให้ โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการให้มีประสบการณ์ด้านการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ รวมถึงพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ ในการดำเนินงานตามโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผล

การบริหารโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 เนื่องจากภาวะผู้นำของผู้บริหารจะช่วยขับเคลื่อนประสิทธิผลของกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ดังเช่น ทิพวัลย์ ชาลีเครือ (2559) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีพ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปปรับประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้เต็มตามศักยภาพที่สำคัญผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการศึกษาวิจัยไปประกอบการตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ หรือปรับปรุงแผนการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัด กลุ่ม 1

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 มีดังนี้

- 1.1 การสร้างบารมี
- 1.2 การเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ
- 1.3 การกระตุ้นการใช้ปัญญา
- 1.4 การคำนึงถึงความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย 3 ด้าน

2.1 พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

2.2 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน

2.3 การวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน

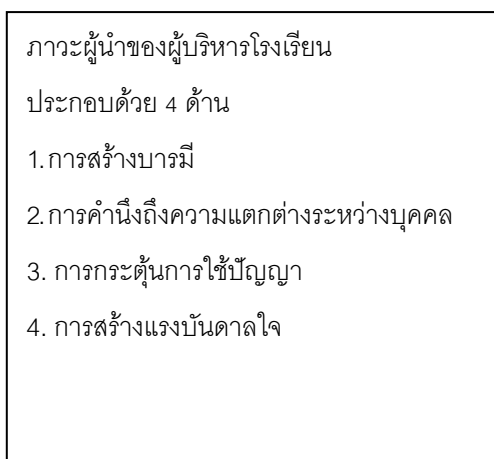
ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 140 คน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน

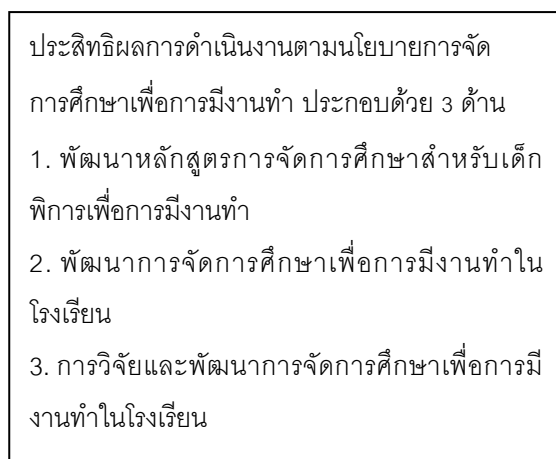
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดกลุ่ม 1 โดยมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัด กลุ่ม 1 โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน สถิติอนุมาณใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและภาคกลาง พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและภาคกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการดำเนินงานอย่างเห็นได้ชัด ผู้บริหารโรงเรียนใดมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากงานก็จะพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประสิทธิภาพของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบาย

การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

อภิปรายผล

1. การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ครูหรือผู้ได้บังคับบัญชาให้ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 การเป็นผู้มีบารมี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงสุด โดย รายข้อที่ครูให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การ ให้ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา มาก ที่สุดรองลงมาคือ คำนิ่งถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตัว สอดคล้องกับ ภัทรกร วงศ์สกุล (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง พบว่า ครูให้ความสำคัญกับการเป็นผู้มีบารมีอยู่ในระดับมาก และ ยังสอดคล้องกับ กัมพล แซ่มสา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูผู้สอน พบว่า ด้านการเป็นผู้มีบารมี อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่า ครูหรือผู้ได้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการเป็นผู้มีบารมีของผู้บริหาร ก็เนื่องมาจากผู้บริหารเป็นเสมือนต้นแบบในการทำงานของครู ดังเห็นได้จากผลการวิจัย ที่พบว่า ด้านที่ 1 การเป็นผู้มีบารมี ครูให้ความสำคัญกับ การให้ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจและความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา และ คำนิ่งถึงประโยชน์

ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวของผู้บริหาร และในด้านอื่น ๆ ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านที่ 2 การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ ครูให้ความสำคัญกับการใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมการพัฒนาตนเองโดยการอบรม สัมมนา ในด้านที่ 3 ครูให้ความสำคัญกับกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และในด้านที่ 4 ครูให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคลชัย จตุพรพรชัยมงคล (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่างานวิจัยล้วนส่งผลไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาในด้านที่ 2 การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ ผลการวิจัยพบว่า ครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญต่อการใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมนั้นมีหลักการเดียวกับหลักการประชาธิปไตย ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการทำงาน ได้แสดงความคิดเห็น ได้ร่วมลงมือปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังเช่น Reed (1987) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะขององค์การพฤติกรรมภาวะผู้นำของครูใหญ่และความพึงพอใจของครู พบว่าครูใหญ่มีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย สภาพการทำงานที่ สะดวกสบาย ผู้นำรู้จักประนีประนอม มีการติดต่อสื่อสารแบบหลาย

ทิศทางครูจะมีความพึงพอใจสูงและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย เมื่อพิจารณาในด้านที่ 3 การกระตุ้นการใช้ปัญญาของผู้บริหาร พบว่า ครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญต่อการที่ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มากที่สุดรองลงมา คือ ไม่วิจารณ์ ความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาในทางลบ ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงาน จะเห็นได้ว่า ครูและบุคลากรนั้นให้ความสำคัญกับการใช้วิธีหลากหลายในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานน้อย อาจเนื่องมาจากครูนั้นต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐตลอดเวลา เพื่อขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ของโรงเรียน จึงต้องการคำแนะนำที่ดี การไม่วิจารณ์ผู้ใต้บังคับบัญชา จากผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าแรงจูงใจใด ๆ เพื่อกระตุ้นในการทำงาน รวมถึงด้านที่ 4 การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้บริหาร ครูให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มากที่สุด ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความสามารถ ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานตามความสามารถนั้นเป็นหลักสำคัญที่โรงเรียนใช้มาตลอดในการพิจารณาความดีความชอบครูจึงไม่มีความต้องการเกี่ยวกับประเด็นนี้ ดังเช่นงานวิจัยของ ณปภัช อำพลนิน (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงาน

ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัย
พบว่า 1) แบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการทำงานของครู
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัย
จะเห็นได้ว่า ถ้าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีมาก
แรงจูงใจในการทำงานของครูจะมากตามไป
ด้วยซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

2. การศึกษาประสิทธิผลของการ
บริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อ
การมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ใน
เขตกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ทั้ง 3 กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ
ภัทรกร วงศ์สกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการ
บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขต
ลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการ
บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขต
ลาดกระบังอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัย
พบว่าประสิทธิผลของการบริหารงานตาม
นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของ
โรงเรียนเฉพาะความพิการ อยู่ในระดับมากทั้ง
3 กิจกรรม ซึ่งจากการศึกษาผลการวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผลของ
โครงการด้านอาชีพของโรงเรียนล้วนส่งผลไปใน
ทิศทางเดียวกัน ดังเช่น ดวงฤดี สมจิต (2555)
ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการศูนย์
ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตามแนวทาง
เศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดเบญญพาด

ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินโครงการ
ศูนย์ฝึกทักษะวิชาชีพและการเรียนรู้ตาม
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัด
เบญญพาด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนวัดเบญญพาด
พบว่า ปีการศึกษา 2553 ภาพรวมมีผลการ
ประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน
พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน และ
เมื่อพิจารณาผลการประเมินประสิทธิผลของ
โครงการจากความคิดเห็นของครู แยกเป็นราย
กิจกรรม โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับความ
คิดเห็นสูงสุด 3 อันดับ พบว่า กิจกรรมที่ 1
อันดับแรก คือ ข้อ 5 กิจกรรมของโครงการ
เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและสามารถส่งเสริม
การศึกษาด้านอาชีพให้เด็กด้อยโอกาส ใน
โรงเรียน รองลงมาคือ ข้อ 1 วัตถุประสงค์ของ
โครงการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่ให้
มีการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำในโรงเรียน
และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการสามารถ
พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำได้
บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ตามลำดับ ส่วน
รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นโครงการที่
สนองต่อความต้องการของนักเรียน เปิดโอกาส
ให้นักเรียนได้มีทางเลือกและส่งเสริมการ
ประกอบอาชีพอย่างแท้จริง ซึ่งจากผลการ
ประเมินดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประเมินด้าน
วัตถุประสงค์ของโครงการนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วน
ใหญ่ ให้ความสำคัญกับนโยบายของโรงเรียนที่
จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำว่า
เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษของ
นักเรียน และจะช่วยพัฒนานักเรียนได้ แต่

ประเด็นที่เห็นว่ายังเป็นข้อจำกัดอยู่คือ เป็นกิจกรรมที่สนองต่อความต้องการของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีทางเลือกและส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างแท้จริง ซึ่งก็เป็นไปตามสภาพปัจจุบันของโรงเรียนที่ยังมีทางเลือกให้นักเรียนได้เลือกเรียนกลุ่มอาชีพที่ตนเองถนัด และสนใจค่อนข้างจำกัดเนื่องด้วยปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ

จากผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ แยกเป็นรายกิจกรรมภาพรวม อยู่ในระดับ มากและเมื่อพิจารณาโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด 3 อันดับ พบว่า กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเพื่อการมีงานทำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ กิจกรรมที่ 2 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน และกิจกรรมที่ 3 การวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน ตามลำดับ จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตร ในกิจกรรมที่ 1 นั้นผู้บริหารสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก โรงเรียนเฉพาะความพิการส่วนใหญ่มีหลักสูตรที่เน้นการเรียนการสอนวิชาชีพมากกว่า การเน้นทางด้านเนื้อหาวิชาการ ตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และโรงเรียนยังมีทรัพยากรทางการศึกษาที่พอเพียง และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความชำนาญด้านวิชาชีพในท้องถิ่น พร้อมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังเช่น ราชัน มานะกิจ (2550) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมิน

โครงการอาชีพที่สดใส ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนริมวัง 2 ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในข้อ 4) ควรประสานงานวิทยากรภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่นักเรียน และ 5) ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ ให้กับคณะครูและนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการ ผลการวิจัยยังพบว่าในกิจกรรมที่ 2 การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน ผลการประเมินตามความเห็นของครูภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ กิจกรรมที่ 3 การวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในโรงเรียน แต่พบว่าในความคิดเห็นของครูกระบวนการ กำกับ ติดตามกิจกรรมการเรียนรู้ด้านอาชีพโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน นั้นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากกระบวนการดำเนินงานนั้น มีกิจกรรมย่อยที่หลากหลาย และจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบมีไม่เพียงพอ เนื่องจากมีงานอื่นซับซ้อนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานทำไม่ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกออกเป็นรายด้าน ด้านที่มี

ความสัมพันธ์อยู่ในอันดับแรก คือ ด้านการเป็นผู้มีบารมี มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนเฉพาะความพิการในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา มีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และ ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก จากผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้เห็นว่า การเป็นผู้มีบารมีของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน แสดงว่าการมีบารมีของผู้บริหารทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมและยอมรับที่จะทำงานตามคำสั่ง หรือได้รับมอบหมาย ดังเช่น งานวิจัยของ สมโชค โพธิ์งาม (2550) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับทิพวัลย์ ชาลีเครือ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ของครูโดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลวิจัยพบว่า การบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารควรใช้ความดีเป็นบารมีในการทำงานมากกว่าการใช้อำนาจในการสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและเน้นการเป็นผู้สร้างแรงดลใจเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำในด้านที่ 2 การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และด้านที่ 3 การกระตุ้นการใช้ปัญญา ให้มากขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารงานต่างๆ ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาและสร้างภาวะผู้นำ ด้านการเป็นผู้มีบารมีและการเป็นผู้สร้างแรงดลใจของผู้บริหารที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาตนเองของผู้บริหาร

2.2 ควรมีการศึกษาระดับของผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา เช่น งานบริหารวิชาการ งานบุคคล ฯลฯ

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เหมาะสมในความคิดเห็นของครูในการบริหารงานของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กัมพล แซ่มสา. (2550). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณปภัช อำพลิน. (2557). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1**. การบริหารการศึกษา. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- ณรงค์ จันทุม. (2542). **การศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิพวัลย์ ชาลีเครือ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรกร วงศ์สกุล. (2555). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตลาดกระบัง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2552). **การศึกษาสภาพความพร้อมด้านอาชีพในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- อัญชลี จันทรมณี. (2545). **ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในเรือนจำกลางนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Pamela G. Reed. (1987). Spirituality and well-being in terminally ill hospitalized adults. *Volume10, Issue 5*.